

VESCAN, IOAN

n. 22 august 1877, Agârbiciu (azi Vișoara), cot. Turda, azi jud. Cluj

d. 30 martie 1946, Tg. Mureș, jud. Mureș

S-a născut în familia lui Ioan Vescan, căsătorit cu Anica (n. Iacobi), unțăran înstărit din Agârbiciu.

Primii ani de școală îi face în localitatea natală, după care părinții îl trimit la Aiud, la liceul de aici. Problemele legate de însușirea limbii maghiare îl determină să opteze, la scurtă vreme, pentru Gimnaziul superior greco-catolic de la Blaj. După absolvire se îndreaptă spre Universitatea „Ferencz Joszeľ” din Cluj, unde se înscrie la Facultatea de Drept (1897-1902). În 10 decembrie 1903 obține și doctoratul în științe juridice.

Aici este coleg cu tânărul turdean Valer Moldovan, cu doi ani mai mare decât Ioan Vescan.

Ioan Vescan activează în cadrul Despărțământului Turda al Asteii. În anul 1905, acesta îi desfașoară adunarea generală la Agârbiciu.

Odată cu începerea războiului, Ioan Vescan este mobilizat și trimis pe frontul din Galizia, având gradul de locotenent (și făcuse cursurile la Școala militară la Viena). Ajunge prizonier în Rusia. În această situație, având în vedere intrarea României în război de partea Antantei, Ioan Vescan se alătură ofițerilor care cereau insistent formarea unui corp de voluntari care să lupte în cadrul Armatei Române, și care, în același timp, încercau să mobilizeze cât mai mulți voluntari. A fost și el unul dintre semnatarii *Proclamației de la Darnița* (aprilie 1917). În momentul în care voluntarii și aleg reprezentanții, Ioan Vescan se află printre colaboratorii foarte apropiați și deosebit de activi ai lui Victor Deleu. El se deplasează prin mai multe lagăre pentru a-i convinge pe românii ardeleni să se înscrie voluntari.

Ioan Vescan ajunge la Iași cu primul Corp de voluntari, având ocazia să trăiască momentele înălțătoare ale depunerii jurământului de credință Regelui Ferdinand I al României. Mai mult, a fost îmbrăcat de generalul Prezan, ca fiind cel mai vechi ofițer dintre voluntari.

Integrați în Armata Română, voluntarii ardeleni au luat parte la luptele de la Mărășești. Ioan Vescan având onoarea să conducă o companie.

În primăvara anului 1918 este trimis în misiune în Basarabia, unde se ceruseră trupe pentru menținerea ordinii, în contextul revoluției bolșevice.

În toamna anului 1918, Ioan Vescan activa pe lângă Marele Stat Major al Armatei Române. A reprezentat și o legătură a unităților militare cu oamenii politici ardeleni ce organizau structurile noii puteri românești, fiind martir la intrarea trupelor române în Transilvania.

Experiența sa, aprecierea de care s-a bucurat din partea autorităților militare românești îl recomandă ca fiind cel mai potrivit om pentru a și asuma conducerea unui județ aflat într-o zonă în care conflictul mocnea. Astfel, Ioan Vescan a fost numit, între primii, prefectul județului Mureș-Turda.

A condus, în calitate de președinte, despărțământul Mureș al Uniunii Foștilor Voluntari Români (1923).

În timpul mandatului său de prefect a contribuit la edificarea Școlii de ucenici din Tg. Mureș și la internatul acesteia.

După 1935 activează în *Liga antirevizionistă*, fiind președintele organizației județene Mureș.

Intrarea în vigoare a Arbitrajului de la Viena și pierderea unor teritorii de către România, îl determină să părăsească orașul Tg. Mureș și să se refugieze.

Nici după terminarea războiului și revenirea acasă nu îi va aduce bucurii pe termen lung. Instaurarea regimului comunist a însemnat sfârșitul unei cariere politice și administrative strălucite. A rămas până la moarte fidel ideilor și principiilor sale, fără să părăsească Partidul Național Țărănesc și mai ales pe prietenul său Iuliu Maniu.